

Competenties en de identiteit van de leraar: op zoek naar de essentie van goed leraarschap

Prof. dr. Fred Korthagen

© IML, Amsterdam

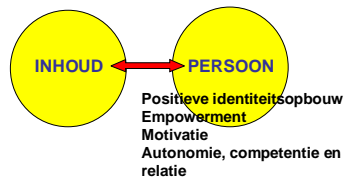
Onderwerpen

- Leren en ontwikkeling vanuit kwaliteiten (van leerlingen, leraren, schoolleiders...): KRACHTGERICHT WERKEN
- Presence en de U-theorie
- Positieve psychologie
- Een visie op diepgaande en duurzame ontwikkeling
- Impressies uit de onderwijspraktijk, o.a. het project "Kwaliteit-van-Binnenuit"

Een toets

12 + 9 = 21
35 - 7 = 28
25 + 8 = 32
14 - 8 = 6
33 + 9 = 42

Het gaat om inhoud EN persoon

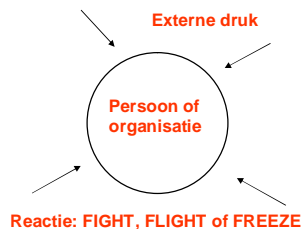

Onderwijsinnovatie

International Handbook of Educational Change (1998):

"Zelfs de grootste voorstanders van onderwijsinnovatie erkennen dat grote aantallen onderwijsinnovaties mislukt zijn" (Holmes, p. 254).

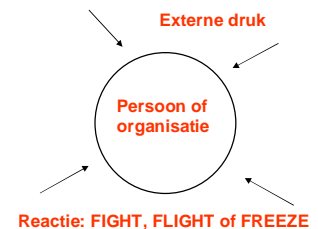
Oorzaak: externe deskundigen, top-down

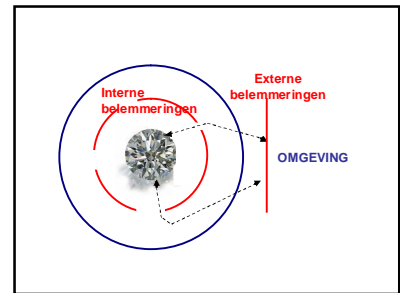
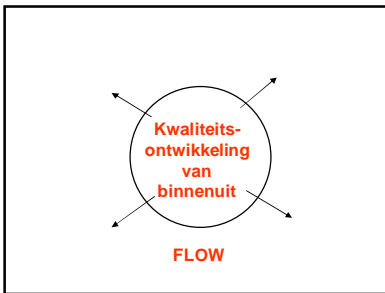

De paradox van verandering

Hoe harder je probeert iemand te veranderen, hoe moeilijker het gaat.....

En.... eventuele verandering is niet duurzaam, want komt niet "van binnenuit".

Reflectie-opdrachtje

- Denk aan een hele goede leraar/lerares (een collega of een leraar van vroeger)
- Schrijf op in 1 trefwoord op wat u sterk vindt/vond in deze leraar (lerares)

Hamacheck (1999):

Consciously, we teach what we know.
Unconsciously, we teach who we are.

Tickle (1999):

"In het onderwijsbeleid en in de praktijk zijn de persoonlijke kwaliteiten van mensen verwaarloosd, die kwaliteiten die op het grensvlak liggen van persoon en professie."

Kernkwaliteiten

handig, zorgzaam, creatief, spontaan, avontuurlijk, daadkrachtig, geduldig, eerlijk, moedig, optimistisch, zelfstandig, bescheiden, betrokken, flexibel, onafhankelijk, visionair, ieverig, sportief, verantwoordelijk, liefdevol, assertief, consequent, doelgericht, analytisch, gevoelig, humoristisch, helder, inspirerend, ordelijk, gepassioneerd, nauwkeurig, relativerend, rustig, veelzijdig, gestructureerd, hulpvaardig, betrokken, initiatiefrijk, ondernemend, praktisch, zorgvuldig, verbindend, respectvol, muzikaal, zelfverzekerd, vastberaden, empathisch, attent, ...

Verschillen

Competenties (ambachtelijke vaardigheden)	Kernkwaliteiten (Persoonlijke kwaliteiten: wie ben je?)
opdeelbaar	ondeelbaar
aan te leren	heb je al in huis!
domeinspecifiek	grote transferwaarde en duurzaamheid

Positive psychology (Seligman en Csikszentmihalyi)

- Kritiek: psychologie is op de verkeerde weg geraakt
- Versterken van de kracht van mensen
- Nadruk op kernkwaliteiten (character strengths): **psychologisch kapitaal**
- Het **broaden-and-build model** (Fredrickson)

Opdrachtje: eerst alleen, dan even kort samen uitwisselen

- Denk aan een collega waar u goed contact mee heeft
- Wat is een kernkwaliteit van die collega?
- Weet hij/zij dat u die ziet?

- Denk aan een collega waar u moeite mee heeft
- Wat is een kernkwaliteit van die collega?
- Weet hij/zij dat u die ziet?
- Is het 'gewoon' om zo'n kwaliteit te benoemen bij iemand waar u moeite mee heeft?

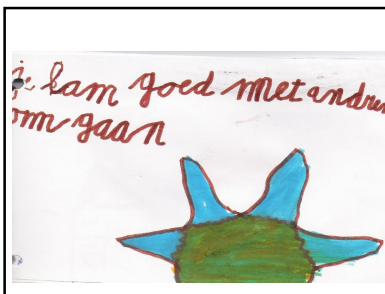
Gedragsfeedback versus kernfeedback

K Goed zo!

K Je kunt de regel nu goed toepassen.

J Jij zet door, ook als het moeilijk is!

J Je bent een doorzetter, dat is een hele mooie kwaliteit van jou!

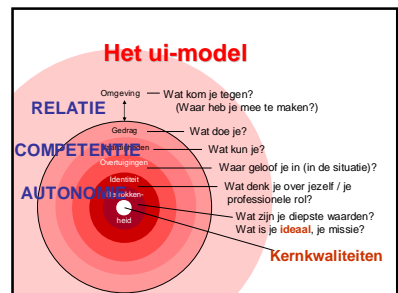
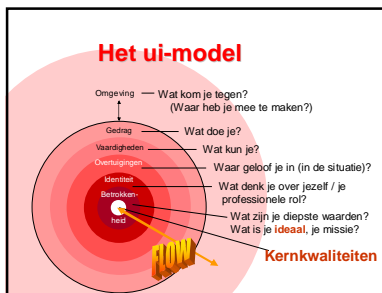
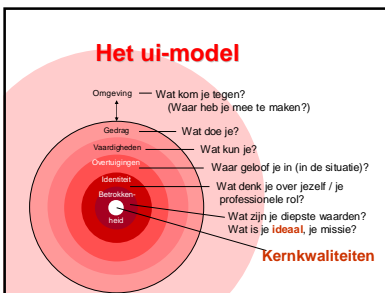

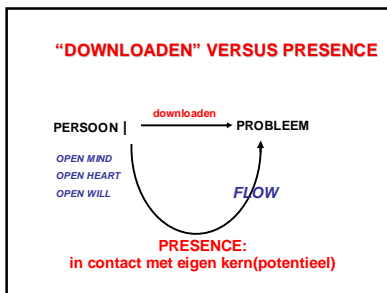
De twee kanten van persoonlijk professioneel functioneren

- Flow
- Geen flow

Flow

- je als een vis in het water voelen
- de ervaring "this is the real me" (in contact met je kern, met je idealen)
- kernkwaliteiten manifest in het handelen
- geeft meer energie dan het kost
- actieve lichaamshouding, "shining eyes"
- tijdsbeleving verandert
- snelle leercurve

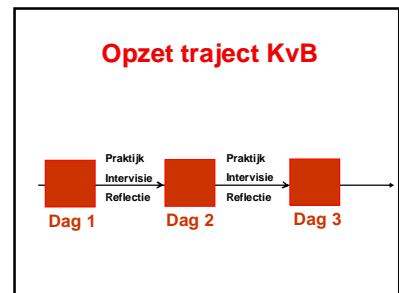

Drie groepen in de organisatie

1. De schoolleiding
2. De docenten
3. De leerlingen

Congruentieprincipe

Resultaten uit onderzoek

- Opbrengsten: meer autonomie en competentie in kernreflectiecoaching
- Echt *multi-level* learning
- Effecten bij leerlingen

VOORWAARDEN:

- Voorbeeldrol directeur
- Ontwikkelgroep
- Aansluiting bij de school, vooral qua cultuur

Parker Palmer: *The courage to teach* (1998):

“Good teaching cannot be reduced to technique; good teaching comes from the identity and integrity of the teacher.”

“Nothing happens unless first a dream”
(Carl Sandberg)

Voor meer informatie:
www.korthagen.nl